

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. László pápa Zichy Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, esütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség: Lókal-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVVYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

Fájdalmak.

(*) Református atyánkfiai mozognak. Hogy nagy baj van odaát, azt hisszük nem kell bizonyítani. Mindenféle argumentumnál hathatósabban beszélnek azok a nyilatkozatok, melyeket nap-nap után hallunk illetékes férfiak, vezető emberek ajkairól. A reformált vallás hiveit nagy veszély fenyegeti.

A pásztor nélküli nyáj szomorú sorára jutnak hitközségeik, a hívek száma apad, az állami szubvenzió elégtelen, a hitélet pang s mind nagyobb mérveket ölt az ezzel karöltve járó érzékenykedés, mely az ezelőtt nem is olyan régen, még annyira büszke kebleket immár egészen betölti.

Egyik napilapunk hét ily fajta nyilatkozatot szedett össze hevenyében csak márczius hónapról, összetéve a csendes melancholia, az emésztő gond és a riasztó harci zaj legkülönbözőbb akkordjaiból.

Nem árulunk el nagy titkot, ha kijelentjük, hogy a késő bánat... e hangjai nem indítanak meg bennünket. Mikor mi évekkal ezelőtt Magyarországot keresztény jellege, a vallásos lelkiismeret tiszteletben tartása érdekében felemeltük szavunkat, ők kikként akkor hatalom volt és dicsőség, megvetették az intó szózatot: kivevették bennünket, mikor megjósoltuk, hogy a gyümölcs meg fog érni, s e gyü-

mölcs keserű lesz, nem nekünk, hanem azoknak, akik azt a Ját, melyen e gyümölcs terem, a legbuzgóbban ápolták. Az igazat megvallva, magunk sem hitük, hogy jövődülésünk ily hamar beteljesedik. Hogy ez történt, az csak arról győz meg bennünket, hogy ők belsőleg sokkal gyengébbek, mint ezt valaha himni mertük volna. Ha ők most erőtlenekek arra, hogy a botorul kutba dobott követ kihuzzák, arról, legnagyobb sajnálatunkra, nem tehetünk.

Az egész mozgólódásban nem is a bánat hangjai azok, melyek bennünk viszhangot keltenek.

Ahhoz a részhez van pár szavunk, mely újra felült kedvenc vészőparipájára s újra az ultramontan tulkapásokról regél, s az „európaszerte lábrakapott és folyton terjedő reakció“ torzszínekkel kifestett fabábját tartja jámborlelkű hallgatói elé: arról az osztályról, mely a kálvinizmus gyászos pusztulásának fenyegető veszedelmét, mint mindenkor úgy most is a katholicizmus támadásával véli elháríthatni.

Ezek között az erdélyiek a legharagosabbak, élükön Bánffy báróval, de sajnáljuk, nem osztozhatunk a Budapesti Hírlap nézetében sem akkor, ha az öreg Tiszát, ezt a sit venia verbo „puritán aggastyánt“ a békességek közé számítja. Mi meg vagyunk győződve, hogy Tisza

amint soha sem volt, úgy nem is lesz soha az általa áldottnak magasztalt béke apostola. Nagy ő benne a harci kedv, csak hogy ravaszabb társainál.

Ez a csoport, melynek azt hisszük, nem igazságtalanul tartjuk egyik vezérének Tisza Kálmánt, ősi szokásához híven, megint befogta néhány katolikus keresztlevél méltatlan birtokosát döcögős szekerébe, hogy azt a katolikus jogok ronhalmazán keresztül újra a rendes utra vigyék, ahol már aztán ők maguk is el tudják kormányozni.

E törekvések meglehetősen durva szimptomáinak tartjuk Komjáthy és Olay urak üzelmeit, melyek a nevezett urak eddigi szerepléséhez és módszeréhez híven újból a hazafiság és magyarság üngöztetésének rég elnyűtt, de a gyengéknek még mindig imponáló gunyájában jelentek meg a Sándor-utcai színpadon.

Bámuljuk ama haladást, felvilágosodást hangoztató honatyák szörnyű naivságát és elmaradottságát, kik még mindig elég alkalmasoknak tartják a régi eszközöket silány céljaik elérésére.

Hogy bebizonyítsuk, miszerint nem vagyunk roszakaróik, megmagyarázzuk nekik és mindazoknak, akik még nem tudnak, hogy elmúltak azok az idők, mikor ennek az országnak a lakói felültek holmi magyar csizmás, vitézkötéses politikai vigéczeknek, mikor az osztrák nagy-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Az ígélet földje.

A Kruseváci alföldtől a Plosa-Planina erdőborította oldaláig terjed a szerbek siralomvölgye. Vér borítja a földet egész a Moraváig, azoknak vére, kiknek e föld hazájuk volt évszázadokon keresztül. Aki az iszonyu napok véres csatáiból megmenekült, földönfutó lett a saját hazájában.

A győztes török hadak háborítatlan járnak a meghódított földön, s üldözik nyomról-nyomra a szétszórta szerb maradványait.

A nemrég még oly boldog szép számalomraméltóbb a pásztor nélküli nyájnal. Nincs hely, hol bizton nyugalomra hajthatná fejét; falvak, városok romokban hevernek, a félig leégett templomokból istállók lettek, melyekben itt-ott még most is látható egy-egy odamenekült szerb temetetlen holtteste.

A pusztulás borzasztó képe mindenfelé. Hiába termékeny a földje Moravának, nem arat ott többé a szerb soha.

Nem hangzik már vidám hangja a guzlicának, vagy ha szól is, messze az erdő mélyén, sötét éjszakán egy-egy elbujdosott kesergő aggastyán reszkető ujjai alatt pendülnek meg félnéken, bánatosan hurjai, hogy elsirják Lazarevics elesését s a szerbek pusztulását, kiknek szenvedése egyetlen jankiáltásban tör fel az ég felé. Keseregve panasolja el, hogy a szerb nép fele elhullott a

félhold csapása alatt, megmaradt templomaikban Allah neve hangzik s az összetört kereszt a porban hever, mint a nép, melynél tisztelet tárgya volt. Szegény és gazdag között nincs többé különbség, egyiknek sincs már reménye, hogy régi helyén családi tüzhelyét még egyszer felállíthassa.

* * *

De még sincs e nép egészen elhagyatva. Messze nyugat felé egy szentéletű aggastyán gondolt rá, vele együtt kesereg sorsán ott abban a nyugalmas, árnyas völgyben, hol a nagy Száva a csevegő Mlava patakknak csendet parancsolt. Nappal a szent könyvek olvasásába emmerülve, mint a hogy ezt hajdani mesterétől a nagy Szávától tanulta.

Csak éjjel, mikor a hold feljön, lép ki czellájából a Lazarevics által épített zárda sáncfalára. Ajkai buzgó imát zengenek, szíve nagy gondolatokkal van tele.

Arzén ő, népének immár egyedüli atyja, vezére itt a földön, a többiek mind elhaltak.

Fiatal éveit Kruseváczban töltötte a nagy férfiú, hol boldogan ábrándozva, szívében lelkesedéssel szötte ifjúkori álmait hazája jövőd nagyságáról, népének hatalmáról és boldogságáról.

Lelkének féltékeny gondnal ápolt terve volt, hogy a szerb nemzetet egygyé, hatalmassá, virágzóvá tegye.

De az Úr végtelen bölcsesége másként határozott. Büntető ostroma irtózatossá sulylyal zenedett a szerb népre, s Arzén most egy szána-

lomraméltó elszéledt nyájnak pásztorja, ki összetört reményei omladékain állva, bánatos szívvel hallgatja a hazátlan árvak jankiáltásait, míg szemé könyveze tekint végig a letarolt véres mezőkön, hol népe virágát a halál learatta.

* * *

De ime! mily látomás! Egy bánatos éjjelen mintha a mester, a nagy Száva jelenék meg előtte, szemé káprázatos fényben vélik látni földi embernél nagyobb alakját s mintha e szavakat hallaná ajkairól: „Fel, északra, fel a Duna virágzó völgyéhez!“

Az alak eltűnik, de Arzén továbbálmodik. S álmában elvonulnak szemé előtt a késő századok: lelke örömtől árad, midőn látja a koldus nép gazdag unokáit, a hazátlanok boldog utódainak barátságos, meleg tüzi elyét. Tekintete a végtelenbe vész, mikor szeméit végig járattja az arany kalászkok szétől hullámzó tengerén s a távolból: mintha vígan tegelező nyájak kolompjának hangja ütne meg füleit.

Szive megtelik a boldogsággal, de egy új látomány megzavarja azt: — az új haza lángba borul, ágyuk dörje, fegyveresörgés hallatszik a távolból. A jövővényeket szeretettel fogadó, kellemelgető nép ezer sebből vérzik, aggastyánok, nők és gyermekek jankiáltása tölti be a léget, véres koponyák koszorúja övezi azt a szobrot, mely a keresztényeknek, az Ő népének Istenét ábrázolja... Vad törökök hordája örvénygyugrálja körül a szobrot, keresztény vért taposnak

Mai lapunk 4. oldal.

hangu szidása, nagy evések és ivások a hazáért, no meg a kálvinietaság tekintettek a hazafiság conditio sine qua non-jának.

Mint a dicső mult tisztelői, mi is sajnáljuk apáink ideális törekvéseinek, nagy eszméinek elposványosodását; de a jobb idők jelének tartjuk, hogy a sokat hangoztatott, sokat ígérő, de ígéreteit soha be nem váltó 48-as elvek „szent evangéliuma“ apostolai nagy részének sivár jelleme, undorító szereplése következtében lejárt magát, s a haza jólétét kissé pozitívabb alapon munkáló törekvések jutottak felszínre.

Magyarország keresztény és első sorban katolikus lakóinak harcai jelvénye nem lesz többé az a fokos, melylyel sokat fenyegettük, de soha nem ütöttük az osztrákot, sem a nemzeti pántlikás kalap, hanem a kereszt.

Nem mi vagyunk az elsők, akik azt véljük, hogy a jövő küzdelmeinek nem a közjogi kérdések, hanem a kereszténységnek a radikalizmussal vivandó harczi adják meg uralkodó jellegét.

És mi ettől a harctól nem félünk, minket semmiféle hadilármá meg nem ijeszt; immár szilárd talajt érzünk a lábaink alatt. Tudjuk, hogy ellenségeink között sokan vannak, a kemény fejűek, de vigasztal hennünket az a tudat, hogy keményebb fejek is bezúzódtak már azon a sziklán, amelyen mi állunk.

Városi közgyűlés.

Székesfejérvár sz. kir. város törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt 9 órakor tartotta rendes havi ülését báró Fiáth Pál főispán elnöklése alatt.

A főispán a közgyűlés megnyitása előtt megemlékezik, hogy a mult havi közgyűlés óta három bizottsági tag, névszerint dr. Éder József, Rakás Lajos és Herzeg Ignác az élők sorából elköltöztek. Kéri, hogy emléköket jegyzőkönyvileg örökítsék meg. (Helyesléssel elfogadott.)

A jövő havi rendes közgyűlés határnapjánál április 30-ika tűzetik ki.

lábaink, — s borzasztó látvány, ez arcok oly ismerősek előtte, keresztények ők, az ő véreinek, a szeretettel befogadott szerb népnek hálátlan unokái

Örömben boldogan álmódott, a fájdalom felébresztette.

A félhomályban egy alak áll előtte, felismeri őt, a lelkes Mladen az, az ő hűséges barátja, segítse, s vigasztalója szomorú öregségében.

Észrevevén, hogy ura felébredt, így szólítja meg:

— Tudjuk, hogy nagy a te irántunk való szereteted, óh Érsek! Hozzád jövék, néped nevében, hogy megtudjam akaratomat, melyet bölcseséged sugalt: tudom, hogy amit te parancsolsz, az népednek javára szolgál. Adj tanácsot, enyhítsd a nyomorultak szenvedéseit, kik bizalommal fordulnak atyjukhoz elhagyatottságukban.

— És felele az érsek:

— Menj jó szolgám népemhez és mondd: Jöjjetek, a Magasságbeli határozott sorsotok felett. Jöjjetek velem, fel északra, arra a gazdag, két nagy folyó között elterülő földre, mely szeretettel fogad benneteket, Békés hajlék, boldogság és haza vár ott reátok. Egy barátságos, szíves nép lesz gazdátok, mely testvérvé fogad benneteket. Jöjjetek, hazát ad e nép, hogy tiétek legyen az az idők végeig!

* * *

A tárgysorozat pontjainak tárgyalása előtt napirendre került *Tóth István* főjegyző referálásával a beadott két indítvány.

Rauscher Béla indítványa a város területén gyárak létesítése tárgyában. Indítványozó rámutat a kereskedelmi miniszter által nyújtott kedvezményekre oly gyáralapítók részére, a kik nálunk új iparágat honosítanak meg, vagy a még kevésbé folkarolt iparágat akarják fellendíteni. E tárgyban beadott indítványa olyképp szól, hogy kéréssek fel a főispán, hogy hathatós támogatásával a kereskedelmi miniszternél e cél érdekében járjon közben. Fölhozza, hogy már a 40-es években megindult a mozgalom a gyár-
ipar kiterjesztése iránt és statisztikai adatokkal igazolja, mennyire hátra vagyunk ennek dacára a külföldtől, mily nagy az ipar terén a behozatal kivitelünkkel szemben.

Báró *Fiáth Pál* főispán kijelenti, hogy ő a város érdekeit mindig a szívén viselte, szívén viseli most is. De ezen megbízást ő nem így óhajtaná, hanem inkább olyképp, hogy annak megbeszélésére, hogy milyen gyár és mily irányban leendő létesítése vétecsk tervezetbe, — előbb értekezletet fog összehívni. Ma az ipar pártolása az egész közönséget érdeklové vált. Hegedüs miniszter kijelentette az országházban, hogy 24 ipartelepét létesített máris az országban és legközelebb ismét 31-et fog felállítani. Minden esetre kívánatos, hogy mindenki már a saját hatáskörében hasson oda, hogy a hazai ipart támogassák. Ez már a földművesnek is érdeke, pedig Székesfejérvár földműves város, mert az iparpártolás és fejlesztés útján, ha a magyar buza mint elsőrangú liszt kerül forgalomba, ugy ez nagy előny lesz a földművesekre; a kereskedelemnek is hasonlóképp a legnagyobb szolgálatot tesszük, ha ez ipart pártoljuk, mert ez által a kereskedelem, mint az iparzikkek közvetítője fellendül. Ezek az indokok arra készítik őt, hogy pártfogolja az indítványt és támogatását megígéri, előbb azonban értekezletet fog összehívni annak megbeszélése végett, hogy mily ipartelepét volna itt kívánatos létesíteni. (Eljenzés, nagy helyeslés.)

Kreizer Zsigmond egy Székesfejérvárott létesítendő osztrák-magyar fiókbank tárgyában tesz indítványt, hogy kérje fel a közgyűlés színtűn a főispánt, hogy a miniszterelnököt nyerve meg ez eszme megvalósítására. Indítványa nagyon összefügg *Rauscher* biz. tag indítványával, melynek ezúlya az ipar fejlesztésével a kereskedelmet is fejleszteni; mindez pedig könnyű hitel és olcsó pénz nélkül nem képzelhető.

A messzeségből folyton közeledő moraj hallatszák. A sötét felhők oszladozni kezdenek. Pitymallik. Az érsek hallgatva figyel, már-már hallani véli a lovak tompa dübörgését. — Egyszerre harazi kürtök hangja rivall át a renetegen, a lódobogás egybeolvadt a menekülő ezrek tompa morajával s mindezt hosszan, erőteljesen veri vissza a hegy, az erdő.

Ő maga mind közelebb húzódik a kolostor szélső párkányzatához, elmerengve néz a felfelé kanyarodó útra, melyen setét tömegekben, rohanó árként közeledik az ő népe. Hírnök jö és jelenti, hogy a nép atyjának parancsát óhajtja hallani. A hosszu sor már-már elhalad előtte, s ő nézi némán, meghatva.

Egyszerre felemelkedik az aggastyán tiszteletreméltó alakja, szeméi az égbe tekintenek, kezzeit áldólag terjeszti a sereg fölé, majd keresztrel kezében lóra kap. ifju erővel áll népe élére, s mint egy újkori Mózesnek, ugy hangzik lelkesítő szava: Fel északra, az ígért földjére!

* * *

És azután minden jóra fordult. A szerb nép századok óta boldogan él a vendégszerető magyar hazában.

A föld nagyon termékeny. Nem csoda, sokszor öntözte azóta a magyar vér beláthatatlan rónaságait.

A Csernovics Arzén álma beteljesedett!

Havas Mihály.

A főispán megígéri, hogy az eszmét támogatni fogja.

Dr. *Báda* Lajos kétszeres szerencsének tartja, hogy a főispán sziveskedik városunkkal törödni épen most, midőn a városnak senkje sincsen; a ki hivatásos kötelességének tartaná, hogy a város érdekében a kormánytól és felsőbb hatóságok előtt eljárjon, s a ki városunk ügyeivel ottfenn törödnék.

A főispán hálás köszönettel fogadja, hogy hajlandóságot látnak benne, a melylyel a város érdekeit minden alkalommal támogatni óhajtja. (Eljenzés.)

Ezután a közgyűlés áttért a tárgysorozat egyes pontjainak a tárgyalására.

A mult év III. negyedére megszavazott póthitelnek kormányhatósági jóváhagyását a közgyűlés tudomásul vette. Kiadott a számvetésnek.

A vadmezei 17. dülöbéli városi földek haszonbérlete az ősszel lejár. A mostani bérlők (Draskóczy és társai) újabb 12 évre hajlandók a szerződést megújítani. A gazdasági szakosztály a kérdést tárgyalva inkább a parcellázás mellett, míg a tanács a mostani haszonbérleti szerződések meghosszabbítása mellett nyilatkozik.

Ifj. *Fister* János és *Pénes* Imre a parcellázás mellett foglalnak állást, hogy a szegényebb földművesek is bérbe vehessék a város földjeit.

Havranek polgármester megjegyzi, hogy a tanácsot a méltanyosságot vezette, a mikor a szerződés megújítását javasolta, a mi elfogadható is, mert csak most lett ott 300 hold egész parcellázva. Ha azonban a parcellázást mondja ki a közgyűlés, tartsa fenn magának az árcljítés eredményének jóváhagyását. (Helyeslés.)

Kégl Miklós: A földek egy része legalább nagyobb parcellákban volna bérbeadandó, mert az apró parcellázás kiszorolja a földet, míg a nagyobb birtoktesteken rendes gazdálkodást folytathatnánk.

Havranek József polgármester ismerteti röviden a városi gazdálkodás módját, a melylyel a trágyázás szigoruan ellenőriztetik ugy, hogy a földek értéke megkéttszereződik ez által.

A polgármester indítványa elfogadott. Az általános utcai szabályozási terv került ezután a közgyűlés elé, mely az e célra összehívott bizottság által fölülvizsgáltatott és egy hónapig közszemlére volt kitéve.

Havranek József polgármester kivánatosnak tartja, hogy hirdetessék ki az egész városban, hogy pl. június 1-éig adhatják be az érdekeltek a tervezetre vonatkozó észrevételeiket, és hogy e tárgy nagy fontosságánál fogva egy külön rendkívüli közgyűlésen tárgyalassék be.

Winkler Vilmos főmérnök a munkálatok körvonalait adja elő röviden, melyek a meglevő és az újonnan nyitandó utcák lehető szabályozását ezélezzák. A dolog jogi része szabályrendelet uton lesz megvalósítandó és ajánlja, hogy a t. főjegyző egy szabályrendelet tervezetet készítsen.

Fittler Béla t. főjegyző helyesebbnek tartja azt, hogy külön eszközöltesék a dolog műszaki része és azután a jogi része, hogy az érdekeltek utcák szerint hívassanak meg a tárgyalásra.

Dr. *Sadra* Gyula pártolja a t. főjegyző indítványát, hogy a hol az utcaszabályozási vonal nagyban érinti a magánérdeket, ot a felülvizsgáló bizottság mindjárt, tárgyalás alá venne a felszólalásokat is.

Havranek József polgármester erre legcélszerűbbnek tartja azt, ha a bizottság a fontosabb szabályozási vonalakra helyszíni tárgyalási hirdet. — Elfogadott.

A fogyasztási hivatál alkalmazottai fizetésfelemlést, azaz a leszállított fizetésüknek a régire leendő visszaállítását kéri a közgyűléstől.

A fogyasztási adóbizottmány ezt javasolja is azaz a könyvelő 2200, a pénztárnok 2000, az ellenőr 1800 és az ügynökök 1200 korona évi fizetést kapnának.

Pénes Imre ellene van a fizetés felemlésnek, mert nagyon szűken van a város pénz dolgában; tavaly leszállítottuk, ma felemeljük, ez helytelen rendszer.

Mohai Lajos főszámvevő, előadja, hogy a közgyűlés azért szállította le a fizetésüket, mert azt hitte, hogy a fogyasztási jövedelem kevesebb

lesz és három ügynököt el is bocsajtott, de most a jövedelem visszaállott a kormány kárpótlása által és így a városi pénztár érdekeit nem érinti a fizetés felemelése.

A közgyűlés megszavazta a régi fizetéseket. A fertőző betegségeket szállító kocsik beszerzését a közgyűlés nem szavazta meg.

A légszűrővizsgáló társulat kérvényt adott be a közgyűléshez, hogy mivel a szénbányákban kiűtött sztrájk miatt szénhez nem juthat, az utczavilágításnál addig míg a sztrájk elmúlik, 10 gyertyafény helyett 9-et adhasson minden levonás nélkül.

Tóth Artur ellene van a kérvény elfogadásának, mivel ugyanis nagyon gyatra, szinte botrányos a légszűrőtársulat világitása és nagy örömmel látná már városunkban a villamvilágítást.

A kérvény elutasítottat annyival is inkább, mert az tárgyalanná vált, mivel a sztrájk időközben megszűnt.

Szatmárnémeti város felirata a termelők részére személyenként 10 hektoliter bor erejéig fogyasztási adómentességet engedélyezése iránt pártólólág terjesztetik Székesszék részéről is a miniszterhez.

A pénzügyminiszter értesíti a várost, hogy az állami borítal és husfogyasztási adó 1900. évi jövedelméből 22418 korona 03 fillényi részesedést illeti meg. Helyesléssel elfogadtattott.

A „Font“-ház alatti boltok bérlői, kiknek bérlete az ősszel lejár, hajlandók bérltetiket továbbra is megtartani. A mostani bérlők: Tóth Gyula (fűszeres), Könyg Péter (kőszőrös), Montskó Flórián és Rakács Lajos (kékfestők) és Neu Zsigmond (kocszmáros). A tanács javasolja, hogy a bérletek újittassanak meg.

Alaghy Dezső előadja, hogy az iskolaszékek és a tanfelügyelőnek mindig az volt az óhajuk, hogy az iskola alatti helyiségeket a szülők megnyugtatására fűszeres boltok ne adják bérbé; a kocsmahelyiségre vonatkozólag pedig egyszer már elhatározták, hogy azt ott megszüntetik. Ezért kéri a közgyűlést, hogy utasítsa vissza Neuta a kérelmével.

Keresztes Ignác szerint nem szabad kiütni senkit sem a kenyérkeresetből, ezért pártolja Neu kérvényét. (Ellenmondás.)

Dr. Sára Gyula ellenben nagyon megbotrányoztatott dolgoknak tartja hogy egy kocsmai putiknak adják bérbé az iskola alatti helyiséget, a honnan vasárnapokon részeg emberek dülögnek ki.

Ké István főkapitány szerint közegészségügyileg nem tűrhető az az állapot, a mi eddig ott volt.

Harcanek József polgármester szintén emellett van, hogy ne adják ki e célra azt a helyiséget hanem árlejtés útján adják ki bérbé. Elfogadtattott.

A tárgyalásnak a legelőnlébb vitára okot adó pontja a városi tisztikarnak a hivatalos órák megváltoztatása iránt beadott kérvénye volt, melyet Tamási Gyula gazdasági tanácsos kivételével az egész tisztikar aláírt. A polgármester által pártólólág előterjesztett kérvény értelmében a hivatalos órák a városi házban egyfolytában 8—2-ig tartatnának kivéve a rendőrséget, a hol egy kapitány mindig a hivatalban volna található a régi hivatalos órák alatt is, egy-egy rendőrbiztos pedig állandóan ügyeletet tartana, — a gazdasági tanácsosnak és a mérnöki hivatalnak a hivatalon kívüli elfoglaltsága nem lenne hivatalos időhöz kötve csakugy, mint jelenleg is. A szakosztályok mind délután tartatnának.

Korács István ellene van az újításnak, mert a 2-órát tartó többi hivatalok tisztviselői nyert szabadidejüket nem önképzésre, hanem kávéházakban töltik el. (Ellenmondás.) Az újítás hátrányos volna a közönségre is, mert a délutáni órákban nem volna alkalma a neki szükséges hatósággal érintkezni. Az egész csak a tisztviselő előnyére szolgálna, a kik ezután még kevesebb időt töltenének a hivatalban.

A főispán tiltakozik az ilyen gyanúsítás ellen.

Dr. Sára Gyula véleménye szerint nem vált be az egyfolytában való hivataloskodás a

többi hivatalokban sem, azt korainak tartja, és indítványozza, hogy vegyék le a napirendről.

A főispán dr. Sára Gyula subjectív véleményével szemben a saját objectív tapasztalatai alapján kijelenti: hogy a 2-órát tartó hivatal a megyénével bevált több szempontból is; a városnál is a közönség délben szívesen érintkezneik tovább az eltávozó hivatalnokokkal, a mint azt több alkalommal tapasztalta.

Többek hozzászólása után a közgyűlés nagy többséggel magáévá tette a tisztviselők kérelmét.

ÜJDONSA GOK.

— **Műkedvelői előadások.** A Vörösmarty-Kör állandó műkedvelői társasága elhatározta, hogy a Vörösmarty Mihály születésének 100. évfordulójára rendezendő ünnepély költségeinek részben való fedezésére műkedvelői előadásokat tart. Az első előadásokat ápril hó utolsó péntek, szombat és vasárnapjára tervezik. *Vértessy József* a kör igazgatója ma a színház átengedése iránt kérvényt intézett a színházy bizottsághoz, mely a délután tartott értekezleten elhatározta, hogy teljesen díjlanul engedje át a színházat.

— **Kitüntetett községi jegyző.** *Gróf Pál*, *Füle* községi jegyzőjét, sok évi buzgó szolgálatainak elismeréséül a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki a király.

— **Eljegyzés.** *Szűcs Kálmán* m. kir. postai és táviratbizt eljegyezte *Moenich Károly* városi levéltárnok t. b. tanácsos kedves és szép leánykáját *Julinkát*.

— **A székesfejérvári ipartestület** vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlést a városláz nagytermében *Schlammadinger* Alajos ipartestületi elnök, elnökléte mellett. Az elnöki jelentés felolvasása után *Réé István* főkapitány a helybeli ipar pangásának megszüntetése céljából egy indítványt tett, mely szerint az ipartestület a város közönségéhez egy felhívást bocsátana ki, melyben kérné, hogy szükségletei beszerzésénél csak a helybeli iparosok munkáját használja fel. *Say Ferenc* ezt az indítványt még azzal kéri pótolni, hogy a városi törvényhatóság is intőzzenek egy hasonló szellemű kérelmet. Az indítvány nagy helyesléssel elfogadtattott. Ezután a választmány újra alakítása következett. A választmányban csak annyiban történt változás, hogy két elhalt tag helyett *Tuszkau Mór* és *Csucs István* választattott be.

— **Színeszet Várpalotán.** *Kerényi Ignác* és *Orsóczi János* társigazgatók 11 tagból álló színtársulata igen szép pártolás mellett játszik a szomszédos *Várpalotán*. A társulat jobb erői *Kerényi* Emilia, *Kelemené*, *Fabudi* Anna, *Kerényi* Ignác, *Orsóczi* János, *Szombati* Nándor és *Nagy* Imre. Az eddig előadott darabok között legnagyobb sikere volt a *Mozyó fényképek*-nek, melyet a kicsiny, de törekvő társulat valóban élvezetes előadásban mutatott be. Vasárnap *Berezik* népszínművét, a *Parasztkisasszonyt* adták zsufolt ház előtt, a czimszerepben *Kerényi* Emiliával, ki már bevezett kedvence lett a lelkes palotai közönségnek. A szép tehetségű bájos fiatal színésznő megkapó természetességgel ábrázolta *Berezik* bátyának eme legpompásabb alakját s a jól megérdemelt pazar tapson kívül még egy remek virágcsokrot is kapott tisztelőitől. A társulat Virágvasárnapig marad *Várpalotán*.

— **Betörés.** Tegnap éjjel egy elszánt ismeretlen behatolt a színház mögött levő *Berger* Jakab-féle rituális vendéglő elvarára ott a pinczelakatot feltörve, kellő óvatossággal az épület földalatti helyiségebe suban, honnan szerencsésen sikerült egy nagy bődön libaszirt eloroznia. A gonosz hajlamu ismeretlen, zsákmányával a köfal kerítésén át nyomtalanul távozott, csupán két, félig kitörtet pezsögös palackot hagyván a félszer alatt. A rendőrség nyomoz.

— **Hegedűzóban azap mesa.** Az összes helyi érdekű és országos szenczciókat tönkresilányította egy a múlt szombat estén szárnyra kelt hír, mely villámgyorsasággal terjedt el Kiskecske-méttől a csikvári sorompóig. *Plasz Sándor* igazságügyminiszter ugyanis a képviselőházban tartott nagy beszédének végén kijelentette, miszerint kedves kötelességének tartja, hogy a székesfejérváriaknak az igazságügyi palotáról annyi kitartással szőtt álmait a megvalósulás felé segítse. Az időre nézve ugyan nem nyilatkozott határozottan a miniszter, ki a mienken kívül még egy egész sereg várost sorolt fel, mint olyanokat, melyek elsősorban fognak igazságügyi palotát kapni, persze megfelelő sorrendben, ha a pénzügyeket intéző kollegája nem fukarkodik. Szóval, egy kis körültekintés után beláthatjuk, hogy az öröm egy kissé korai, a mint hogy ezt maga a kegyelmes ur is belátta, mert kirendelt fultanunk hallomása szerint az alábbi népszerű áriát dudolnák beszéde végeztével:

„Csak várja-várja-várjatok,
Egyszerre mind nem kaphattok...“

— **A gazdasági szakosztály** e hó 25-én délelőtt ülést tartott *Tamási* Gyula gazd. tanácsos elnökléte alatt. Több felsővárosi bizottsági tag azon kérelmét, hogy a legelő csökkentése miatt a gulyavál legelő csikókat az alsóvárosi legelőre hajthassák, elfogadta a szakosztály. *Frank* Ignác és *Komáromi* András csöszöket rövid uton elbocsajtották a város szolgálatából s helyükbe *Nyári* Józsefet és *Hermann* Mihályt togladták föl.

— **Az akadémiai czim megszorítása.** A felsőbb kereskedelmi iskolákban szeltében divatos volt a kereskedelmi akadémiai czim használata. Mivel azonban ez a czim jogtalan és törvénytelen volt, a kultuszminiszterium mindig perhorreszkálta. A visszaélések azonban nem szüntek meg, ugy annyira, hogy most *Zsilinszky* államtitkár a miniszter helyett egy szigorú rendeletet bocsátott ki, amelyben még az iskolai hirdetésekben sem engedje meg az akadémiai czim használatát. Ezzel tehát vége a kereskedelmi iskolák aranjezi szép napjainak.

— **Megerősített alapszabályok.** A dunadonnyi róm. kath. ének-és zene-egylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Vesztett eb.** *Schäffler* József *eresi* lakos 5 esztendő Mariska nevű leányát a napokban egy vesztett kutya megharapta. A kutyát nyomban agyonlőttek, a leánykát pedig fölszállították a budapesti Högysz-féle intézetben.

— **Gyermekek réme.** *Eresi* községben a kanyaró és a vörösteny nagy pusztítást viz végbe az apróbb gyermekek között. A hatóság a kisdudóvót bezártatta.

— **Baltház Székesfejérvárott.** *Baltház* mester, a jelenkor egyik legnagyobb bívésze ma Székesfejérvárra érkezett, hogy a városi színházban három előadást tartson. A fővárosi sajtó nagy elismeréssel szolt a jeles mester káprázatos mutatványairól s hiszik, hogy közönségünk az összes jegyeket elkapkoldja a vasárnap tartandó első előadásra, miért is mindenkit eleve figyelmeztünk, hogy jegyekről jó korán gondoskodjunk.

— **A díjnokok érdekében.** Vége a szegény díjnokokra is rámosolyog egy kis reménység. Az igazságügyi miniszter próbaképpen rendeletet bocsátott 12 törvényeszköz, melyben meghagyja, hogy a napidijasok, kik a hivatalos órákban hiven és pontosan teljesítik kötelességeiket, a hivatalos órák kívül végzendő munkáért külön díjazásban részesüljenek. Eddig ugyanis az volt az embertelen szokás, hogy a szegény díjnokok még a minimális munkaidőn kívül is dolgoztak hivatalos munkában — ingyért. Ezentúl tehát másképen lesz ha igaz.

— **A bolygó-kazár.** *Sylis* Izsák muszkarszági kazár emigráns, miután a festői Balatonvidéket végigkalandozta, e hó 22-én, kellő rendőri fedezet mellett a székesfejérvári rendőrségre érkezett. A kapitány üdvözlő szavaira a tulajdon zengzetes kazár nyelven előadta . . . azaz, hogy nem tudjuk mit adott elő, mert ott senki meg nem értette. Helyette azután a vele érkezett vasuti kalauz szolgált felvilágosítással, elmondván, hogy a válogatott nevű hitsorsos ugynevezett erőszakos utazást követett el, s ezért kéri a megfelelő bírságot tőle kivásaltatni. A pájeszos menekült ugyanis Siófokig váltott jeggyel utazott Fejérvárra, s hihetetlenül merész elszántsággal védekezett a kalauz kilódítási törekvései ellen. Az állomásfőnök a menetjegy árának megtérítésén kívül 6 korona pénzbírságra ítélte Izsákot, ki azonban csak a szokott hálás mosolylyal szándékozott fizetni. Így került a rendőrségre, hol egy nagyszivű filantróp leszurta helyette a jegy árát, a bírságolást azonban, mint végrehajthatatlant, teljesen el kellett ejteni. A derek kazár a lendülettel tolmácsolt figyelmetetés daczára tegnap estig a városban ögvelygett, mikor aztán a rend őrei besétáltatták a kényszer menedékhelyre, honnan ma reggel a kisfaludi határig expediáltak. Most tovább me-
nnekül.

— **A protekció ellen.** A pénzügyminister körrendeletet adott ki a protekció ellen. Hivatkozok ebben tavalyi hasonló tartalmu rendeletére, a melynek azonban, mint sajnálattal beismeri, nem lett foganatja. Ismételtlen figyelmezteti tehát a miniszterium hatósága alá tartozó összes tisztviselőket hogy kinevezéseknél vagy előléptetéseknél külső protekciót igénybe venni óvakodjanak. A miniszterre nézve más döntő momentum nincs, mint a szolgálati rangsorozat és a conduite-lista. Ettől csak abban az esetben tekintene el, ha valaki protekcióra hivatkoznék, mert azt, különben jogos igény fenförgása esetén is, a kinevezést vagy előléptetést kizáró

oknak tekintti. A rendeletet közölték a pénzügyigazgatóságokkal is s a hivatalnokok azzal a megnyugvással veették tudomásul, hogy a kis protektorok többé semmit sem érnek.

— **Jegyzőválasztás.** *Pázmándon* e hó 22-én ment végbe a jegyzőválasztás, a Vaálba megválasztott *Váradi* Sándor helyébe. Összesen nyolczan pályáztak, a kik közül *Szűts* Jenő főszolgabíró hetet kandidált, a mi dícséretére legyen mondva, mert a megelőző választásnál háromnál többet nem akart kandidálni és nem is kandidált. A most megejtett választáson a legtöbb szavazatot, 19-et, az eltávozott jegyző fivére *Várady* Béla, kapta, s így ő lett megválasztva jegyzőnek. Erdemes a megemlítésre, hogy a vaáli főszolgabíró járásában már 3 Váradi van: az apa *Sóskuton*, Sándor fia *Vadban*, Béla fia pedig *Pázmándon* jegyző.

— **A zalamegyei birtokosok kérése.** A zalamegyei, különösen a balaton-füredi birtokosok küldöttsége járt tegnap a kereskedelemügyi miniszternél, a kit arra kért, hasson oda, hogy Siófok és Fűred között április elsejétől naponkint közlekedjenek a hajók, különben az érdekeltek megyék a szubvencziókat meg fogják vonni.

— **Balthazár szerkesztőségünkben.** Ma délután egy és két óra között egy jól táplált, tehát nyájas tekintetű ur lépett szerkesztőségünkbe.

— Balthazár vagyok — mondta egyszerűen. Mindnyájan tisztelettel, vegyes bámulattal tekintettünk rá, mit ő titokszerű mosolylyal kegyeskedett észrevenni. Felelőnk székkel kínálta. Balthazár leült.

A következő pillanatban vészkiáltások hangzottak be a folyosóról, mire valamennyien kirohantunk veszélyben levő felebarátunk sürgös védelmére.

A folyosó üres volt.

Meglepett arcczal néztünk össze. Sehogy sem fért a fejünkbe, hogy egyszerre hallucináltunk.

A szobába visszatérve, meglepetésünk szilaj rémületté fokozódott.

Egyetlen fotelunkban hófehér aggastyán ült. Lengő szakáll a padlót seperte.

— Egy pohár vizet — rebegte siri hangon a pátriárka szerű agg.

Házipoétánk a mosdó szekrényhez ugrott s szüntülig töltött egy természetes poharat. Mi vaczogtunk.

Az ősz csupán reszketett, de azért elvette a poharat, melyből e pillanatban óriási lángnyelvek csaptak föl.

Rémülve takartuk el szemünket s csak akkor nyitottuk fel midőn egy pacsirtazengésű női han imigyen szólt:

— Bátorság uraim!

Fiatal leány állt előttünk, hófehér lepelben. Szép volt és bájoló, mint a tavasz tündére.

Ismét a poéta tért először magához. Térdre hullt a tünemény előtt és a kezét kereste, nyilván, hogy megcsókolja.

Igyekezett siker koronázta, de a jelenés, abban a momentumban, a hogy kezét halkanó csókja érte, egy szempillanatás alatt eloszlott, mint a buborék, s maradt ami volt a puszta lég.

A széken Balthazár ült és mosolygott.

— Sziveskedjenek egy-két szót szólni mellettem — esdeklett nyájasan.

— **Állatbetegségek a megyében.** *Rühbőr*: vaáli járás Bodmér 1 udvar. *Sértésrész*: sarbo-gárdi járás Kálóz 1 puszta, székesfejérvári járás Gárdony 1 major.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

A
„FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ KIADÓHIVATALA
DEBRECZENYI GYULA könyv-
nyomdájában

Székesfejérvár, Iskola-utca 4. szám.

Mindennemű nyomtatványok gyors és pontos
elkészítése jutányos áron.